

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2023-09-25
Besvaras senast
2023-10-04 kl. 12.00

Till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:29 FN:s dag för totalt avskaffande av kärnvapen

FN uppmärksammar sedan ett decennium tillbaka den 26 september som ”Internationella dagen för totalt avskaffande av kärnvapen”. Med anledning av dagen hålls ett högnivåmöte i FN, ett möte som Sverige vid ett flertal tillfällen varit anmält till talarlistan för. Oftast har utrikesministern fört vår talan, ibland vår FN-ambassadör och ibland Sveriges ambassadör för nedrustningsfrågor.

Nu verkar dock Sveriges röst för kärnvapennedrustning ha tystnat. Förra året höll Sveriges föranmälda talare inte något anförande, och i år står Sverige inte ens på talarlistan. Regeringsskiftet och ansökan om medlemskap i Nato, en allians som ytterst bygger sitt försvar på kärnvapenavskräckning, verkar ha satt stopp för Sveriges stolta tradition att stå upp för att världen skulle vara en tryggare plats utan kärnvapen. För även om också Nato säger sig sträva efter en kärnvapenfri värld har, med några få undantag, Natoländer valt att inte delta vid detta FN-möte. Länder som däremot ofta sluter upp är de som är drivande bakom FN:s kärnvapenförbud (TPNW, Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons). Men det finns ingen egentlig koppling mellan dagen och just det avtalet (dagen är till och med äldre än avtalet i fråga), varför det inte finns någon formell anledning för Natoländer att hålla sig borta. Norge och Tyskland har också deltagit i högnivåmötet, och Turkiet deltar regelbundet.

Med tanke på att frågan om kärnvapen är mer aktuell än någonsin med tanke på de hot som Ryssland har uttalat sedan inledningen av det brutala anfallskriget mot Ukraina är det mer angeläget än någonsin att tala om hur man kan minska risken för användande av kärnvapen.

Sverige har tillsammans med 15 andra icke-kärnvapenstater genom Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning verkat för riskreducering. Genom en pragmatisk ansats har man arbetat för att minska polarisering mellan länder för att åstadkomma konkreta steg på vägen mot det gemensamma, slutgiltiga målet om en värld fri från kärnvapen. Det är perspektiv som hade behövt lyftas fram under högnivåmötet, och Sverige hade fortsatt kunnat visa att man har en ledande roll i detta arbete.

Regeringen underströk i sin proposition om det svenska medlemskapet i Nato att ”Sverige kan fortsätta vara en stark röst för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning som medlem i Nato”. Ändå verkar regeringen ha backat från att visa ledarskap och engagemang i dessa frågor.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Tobias Billström:

Tänker ministern verka för kärnvapennedrustning i Stockholmsinitiativets anda, exempelvis genom att tala vid kommande högnivåmöten som FN arrangerar i samband med dagen för totalt avskaffande av kärnvapen?

.....

Emma Berginger (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck